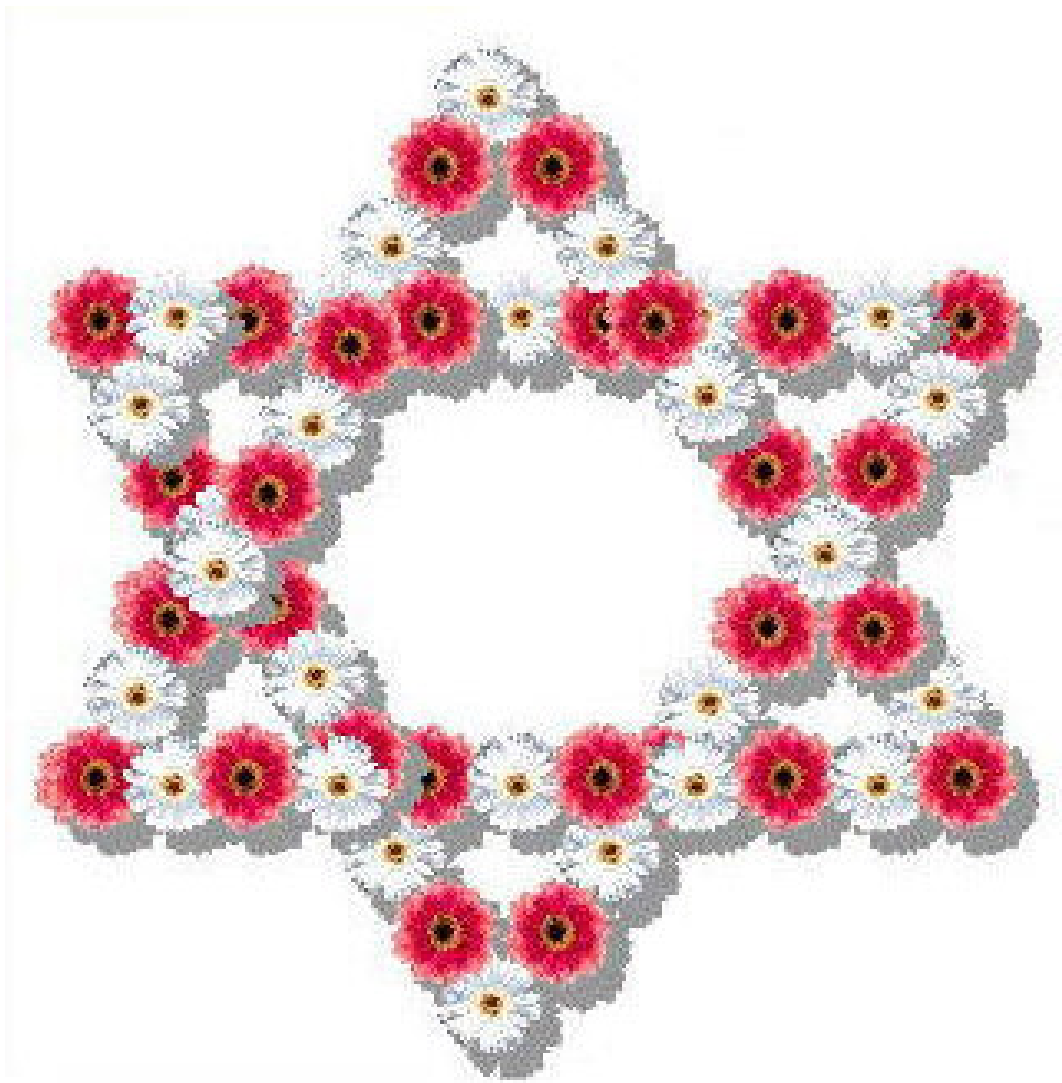

*Wishing you a New Year
that's as fresh as these flowers
and as sweet as apples and honey*

L'shanah Tovah!

Zilele europene ale culturii iudaice din perioada 2-9 septembrie 2007, în Franța

Zilele europene ale culturii iudaice s-au ținut anul acesta în Franța între 2 și 9 septembrie, având un program de vizite, conferințe, destinate a face mai bine cunoscut patrimoniul evreiesc și integrarea sa în cultura națională.

Celebrarea culturii iudaice se organizează de mai mulți ani; în 1996 într-o provincie din Franța s-a organizat o zi a porților deschise, manifestație care s-a întins apoi în întreaga Franță în 1999, concomitent cu alte țări europene. La început, acestei manifestări i s-a consacrat o singură zi, anul acesta 31 de țări europene prezintă itinerare ale patrimoniului evreiesc.

În Franța o serie de conferințe și de vizite în muzee vor prezenta viața unor oameni ai comunității, migrarea de-a lungul istoriei, viața cotidiană, arhitectura etc. Sunt

de asemenea prevăzute itinerarii artistice pentru a viziona picturi, vitralii, precum și obiecte de cult.

Totodată în mai multe orașe se va pune accentul pe tradițiile culinare. La Paris, de pildă, se vor putea lua lecții de patiserie: pregătirea prăjiturilor cu semințe de mac sau ștrudel. În Alsacia se va putea gusta varianta locală de „gefilte fish”, care există de altfel atât în Europa centrală, cât și de est.

Întregul program a apărut zilnic pe pagina de internet a organizatorilor, din care fac parte asociații cum este „B'nai Brith”, Consistoriul, Fundația Iudaismului Francez, Muzeul de Artă și Istorie a Iudaismului. De asemenea multe primării dispun de un patrimoniu evreiesc: din 36000 comune în Franța se apreciază că circa 1000 dintre ele dispun de un patrimoniu iudaic.

O binecuvântare salvatoare

De curând mă uitam împreună cu fiica mea Nina la History Channel, la un film despre Wallenberg (diplomat suedez care a salvat mii de evrei de la exterminare); cu multe scene de la Budapesta: evrei încolonați spre un sfârșit tragic, bombardamente, grămezi de cadavre. O întrebam pe Nina, dacă-și poate imagina că mă aflam acolo, în acel iad, din care, totuși, am supraviețuit.

Era în vara lui 1944. Ocupația germană, lua, în ritm rapid, măsuri diabolice antievreiești: deportarea evreilor din provincie. Ce instinct m-a călăuzit când, ducând un pachet cuiva, aflat într-un detașament de muncă în suburbiile Budapestei, am urcat în clasa a doua a tramvaiului. La cap de linie se afla cazarma. După ce s-a oprit tramvaiul, niște extremiști – se chemau „cruți cu săgeți” – au

înconjurat grupul de fete coborâte din clasa întâia, venite evident la cei din cazarmă și duse au fost. O scenă asemănătoare celei trăite și descrise de Imre Kertesz (scriitor evreu din Ungaria, laureat al premiului Nobel pentru literatură în 2003) în „**În afara destinului**”. Însăpăimântată, nu m-am clintit de pe scaun. Tramvaiul a făcut cale întoarsă la Budapesta.

Altă dată nu știu ce treabă aveam în plin centrul Budapestei. La un moment dat, la un colț mă pomenesc oprită de doi polițiști. Îmi cer actele. Trecusem pe roșu. Voind să scot o legitimație pe care nu scria că sunt evreică, evident tremurând, îmi răstorn poșeta și tot conținutul – o mulțime de mărunțiș se împrăștie pe intersecție. Polițiștii opresc circulația, se apleacă, îmi adună toți bănuții, mi-i predau și mă și salută cu mâna la chipiu. Pentru a mă calma

am intrat la un teatru din apropiere. Se juca „Rosmersholm” de Ibsen. Erau vreo zece spectatori. Ajunsă la mătușa la care locuiam, le-am spus că habar nu am de conținutul piesei. Dar nici până azi nu i-am uitat titlul și că protagonistul era Somlay Artur.

Și câte alte întâmplări în cele nouă luni de ocupație germană și, în special, în ultimele două luni de teroare cu deportări, strângerea evreilor în ghetou, uciderea și aruncarea lor în Dunăre. Cum de mi-a fost dat să scap? Câteodată mă gândeam că la Roș Hașana din 1943 mama m-a

binecuvântat – în idiş **bentsen** – cu mâna pe capul meu, dându-mi apoi o bucată de hală făcută de ea, înmuiată în miere aurie. Oare acea binecuvântare m-a salvat? Dar frații mei nu-i erau la fel de dragi și totuși au avut un sfârșit tragic? Și ce vorbesc, cei 150.000 de evrei din Transilvania de Nord, rudele noastre, prietenii noștri, o lume a noastră, ce vină a avut? N-am ce face, acea “bentsen” rămâne o amintire scumpă în inima mea.

Eva Țuțui

Din însemnările unui excursionist român în America de Sud

Doamna director Marcu mi-a pus la dispoziție însemnările succinte ale unei excursii făcute în America de sud de către un fost student al soțului domniei sale, actualmente stabilit în Boston (SUA).

Excursia s-a desfășurat în vara anului 2006 și a durat 44 de zile.

Textul, scris într-o frumoasă limbă literară, cuprinde atât descrierea locurilor vizitate, cât și observații critice sau laudative, despre cele văzute; stilul este curgător, captivant, cu mult umor, ironie, dar și autoironie.

Am putut astfel afla o serie de informații, multe inedite, despre cele 4 țări vizitate: Argentina, Chile, Bolivia și Peru, despre care personal cunoșteam prea puține date. Am avut, de asemenea, ocazia să văd un număr de cel puțin 25 ilustrate trimise din toate țările vizitate, părinților săi din București, vecini cu familia Marcu.

Materialul sintetizat în 22 pagini, printate, este tratat în 3 capitole: oameni, natură, localități.

Voi încerca să prezint în rândurile ce urmează ceea ce mi s-a părut mai deosebit, fiind convins că nu sunt cunoscute nici de cei ce n-au avut norocul să întreprindă o asemenea călătorie.

✱

Cuvinte de laudă despre argentinieni: amabili, prietenoși, amatori de distracții și voiajuri atât în țara lor, cât și în țările vecine.

Magazinele în Buenos Aeres, capitala Argentinei, se închid târziu seara, la ora 9; localurile, nenumărate, sunt pline, destul de ieftine, astfel că ai impresia că te afli undeva în Europa, în Cartierul Latin din Paris.

La polul opus se află chilenii; primul oraș, Santiago, capitala, pare mai degrabă o localitate de provincie, semănând izbitor cu București (!). Birocrația este la ea acasă: de

pildă: fără pașaport nu poți intra în nici o bibliotecă, chiar pe internet. De fapt ți se cere pașaportul pentru intrarea în muzee, parcuri și la restaurant, pentru a trece numărul, chiar dacă acesta e un număr de telefon!

La cozile din magazine toată lumea se bagă în față, fără jenă. Cel mai enervant: în locurile unde sunt mai multe ghișee, unii săreau peste ceilalți și când îți venea rândul funcționarul te ignora și continua discuția cu colega de la ghișeul alăturat.

Pe străzi mare aglomerație și lumea se îmbrânțește fără reținere. Bădărănia e la mare înălțime: un recepționar de la un hotel de 5 stele l-a acuzat că a i-a furat două timbre pentru o ilustrată, pe care, bineînțeles, le-a găsit sub hârtiile sale.

La Santiago localuri sunt puține și se închid cel târziu la 10 seara, iar străzile sunt pustii.

În Chile nu e permis să aduci din alte țări fructe nici proaspete și nici uscate. Punguța cu cele câteva fructe (cireșe, caise) aduse din Argentina, i-a fost smulsă de vameși, turnând peste ele ulei de motor.

În sate, electrificate, lumina nu funcționează decât de vreo 3 ori pe an: Paște, Crăciun, Anul Nou, l-a informat un bătrân pe care l-a întâlnit stând în fața unei biserici, construcție interesantă. Localitatea avea generator electric, dar motorina e scumpă.

În Chile, comuniștii sunt simpatizați; nu este indicat să glumești pe seama lor; au, în schimb, sentimente ostile față de Statele Unite ale Americii, iar dacă le spui că ești american se consideră jigniți, căci și ei sunt americani.

În Bolivia nu se dă rest la bancnotele prezentate, indiferent că e vorba de șoferul de taxi, chelnerul de restaurant sau negustorul de suveniruri.

Salariu mediu lunar în această țară este de 30-40 dolari. Apa caldă este o problemă în Bolivia, chiar și în capitala La Paz; la hotel, deși anunțat că există, dar tot rece era.

Autobuzele sunt oribile, cu scaune minuscule, extrem de frig în interior,

întuneric, mai ales dacă se călătorește noaptea, majoritatea drumurilor sunt neasfaltate.

Într-o asemenea călătorie, coborând din autobuz, a citit pe ușa din dreptul șoferului că respectivul vehicul ar avea aer condiționat, instalație video, toaletă etc.

Orice microbuz poartă nume propriu, scrise vizibil deasupra parbrizului; de ex: Toyoto, Hyundai, Mercedes, care nu întotdeauna corespund cu marca mașinii; alte mașini au nume de persoane; în fața unor catedrale era o coadă mare de mașini iar un preot trecea pe lângă fiecare și le boteza. Circulația mașinilor este haotică, cu viteză mare și pe contrasens.

Nimeni nu ezită să-și facă nevoile în stradă, la marginea bordurii, indiferent de sex, vârstă sau de câte persoane sunt în jur.

Nimic din ce se întâmplă în Bolivia nu este normal

La Lima, capitala statului Peru, altă țară vizitată, te impresionează sălbăticia oamenilor, posibil ca urmare a faptului că au trăit timp îndelungat sub dictaturi (de altfel ca și în Chile). Nimeni nu zâmbește, oamenii se burzuluiesc unii la alții.

Centrul orașului este înțesat cu mini-transportoare blindate și camioane cu soldați. În plus, nicăieri nu a întâlnit atâția hoți de buzunare.

La Lima, Muzeul Inchiziției e o încercare ambițioasă de-a reabilita inchiziția spaniolă, ghidul muzeului afirmând că aceasta n-a persecutat pe civili și nici pe băștinași, ci numai pe clerici ce comiteau păcate grave (abuzuri sexuale, mită); de asemenea susținea că în tot secolul XVI în toată America Latină n-au fost arse pe rug decât... 8 persoane!

Muzeul avea și săli ce prezentau camerele de tortură a ereticilor. Ieșind din muzeu, strada plină de hoți de buzunare pare mai prietenoasă decât muzeul vizitat.

Întoarcerea în Argentina a fost făcută cu autobuzul pe șosele situate pe creasta munților Anzi, atingând cota de 5395m.

În continuare, însemnările se referă la partea a doua: natura; munți și deșerturi au

fost întâlnite pe parcursul întregii excursii. La obiectivele turistice se ajunge cu o varietate de mijloace motorizate, aflate într-o stare mai mult sau mai puțin rudimentară; de asemenea a folosit avionul din Argentina în Chile. Costul transportului în Chile este dublu față de cel din Argentina.

Pe versantul chilian șoseaua e deosebit de abruptă; vama între cele două țări este instalată într-o căldare, gen Bâlea Lac, aflată la o altitudine de 2600m.

Coborârea pe partea argentiniană este lină și după câteva ore se ajunge în Parcul Acongua, de unde se observă vârful cu același nume, dar de la mare depărtare.

În Chile a vizitat un sătuc locuit de câteva sute de persoane, dar cu mii de turiști, cu drumuri pe nisip, neasfaltate, cu căsuțe văruiate toate în alb, situat la o altitudine de 2400 m.

Un alt punct vizitat în Chile este gheizerul El Tatio (4400 m altitudine), al treilea ca mărime din lume (cel din Yellowstone – SUA fiind primul). Frumusețea acestei zone constă în faptul că dimineața, la răsăritul soarelui, aburii foarte denși oferă o priveliște deosebită, temperatura exterioară fiind de -15°C .

Într-o altă zi a urcat, cu o camionetă, la 4000 m altitudine, la lagune, un fel de lacuri glaciare, care nu primesc apa de la izvoare, ci din topirea zăpezii, pe care apoi o pierd prin evaporare; râuri nu există în zonă.

Dimineața, în zori, păsările flamingo se aflau pe malul lagunelor, dar zgomotul făcut de turiștii care între timp au sosit acolo, le-a alungat.

În orașul San Pedro, aflat la poalele gheizerelor și lagunelor, localnicii cer plata „cash” (în pesos chiliani) iar singurul bancomat funcționează rar și la un curs de schimb dezavantajos.

Din San Pedro de Chile, cu o mașină de teren, a trecut granița în Bolivia, țară în care era planificată o ședere de câteva zile.

Noaptea, la trecerea munților Anzi, temperatura scădea până la -20°C ; la refugiul în care a înnoptat, a încărcat bateriile aparatului foto, dar până dimineață

ele s-au descărcat din cauza frigului. Evident că în asemenea locuri de refugiu nu există dușuri sau apă curentă, dar nici nu se mai pune problema de igienă în astfel de condiții. În refugiu nu există încălzire, iar lumina electrică se stinge la ora 9 seara.

Drumul spre prima localitate din Bolivia, Uyumi, trece peste un lac rămas fără apă, cu diametrul de 50 km, nivelat cu un strat de sare; lacul este inundat câteva luni pe an, dizolvă sarea și după evaporare lasă un strat plat, ca o oglindă. Din loc în loc apar insule acoperite cu păduri de palmieri, care se reflectă pe stratul alb de sare, orbindu-te dacă nu ai ochelari de soare. Acest drum era cea mai netedă șosea din Bolivia!

Drumul, denumit „altiplano”, termen care se traduce prin „deșert de altitudine” este deosebit de atrăgător; pe tot parcursul vezi lagune divers colorate din cauza bacteriilor, vulcanii din jur reflectându-se în ele. Și fauna este deosebită: vicunos – o specie de lame sălbatice, păsări flamingo și vulpi.

Frontiera dintre Chile și Bolivia este la 4000 m altitudine, sub conul unui vulcan.

Din cele 4 țări vizitate, numai 2 au cerut vize pe pașaportul românesc: Bolivia și Peru, adică cele mai sărace dintre ele; de fapt nici n-ar trebui să le fie teamă de eventualii emigranți ilegali din România!

Pe drumurile din Bolivia nu a întâlnit bolivieni, în afară de șofer și în locurile de refugiu.

Comparând localitatea San Pedro de Chile cu prima așezare boliviană, Uyumi, ai senzația că ai trecut în altă lume: drumuri prăfuite, oameni zdrențăroși, rable de mașini, case construite dintr-un fel de BCA, fără tencuieli. Cred că nu este cazul de a le mai pretinde și apă caldă!

Capitala Boliviei La Paz, este situată la 3600 m altitudine.

Cu o camionetă a ajuns la vârful Carro Chacaltaya (5395 m) de unde se deschide o priveliște superbă asupra întregului lanț al Anzilor Cordilieri ce străbat Bolivia, cu vârfuri ce depășesc frecvent 6000 m.

Accesul la aceste vârfuri e posibil numai alpiniștilor încercați, legați cu corzi, având colțari și piolete, ținând seama că este vorba de ghetari. O asemenea ascensiune reclamă mai multe zile, spre a te aclimatiza cu înălțimile.

O excursie interesantă, dar extrem de periculoasă a constituit-o drumul spre vârful Checaltaya, care trece pe adevărate brâne, cu pereți verticali de-o parte și abisuri uriașe pe cealaltă parte. Lățimea șoselei, neasfaltate, abia permite trecerea a două vehicule; este un fel de drum în genul celui de la Coștila din Bucegi.

Cu toată admirația pentru frumusețea și sălbăcia peisajului, preocuparea era însă că înainte de a pleca din Boston, uitase să-și plătească asigurarea medicală!

O altă excursie a fost la Tatitaca, lac tectonic, situat între Peru și Bolivia, la o altitudine de 3812 m, fiind cel mai mare lac din lume la o asemenea înălțime.

La vârful Huyana Picchu, la cca 3000 de m deasupra ruinelor de la Machu Picchu, se ajunge tot pe un drum periculos cu hăuri adânci de o parte, nerecomandat celor ce suferă de vertigii.

În sfârșit câteva cuvinte despre partea a treia a prezentării voiajului, și anume despre localități.

Cea mai bună impresie i-a produs-o Buenos Aires – foarte occidental și cosmopolit, precum și Cuzco, în Peru, unde se găsesc ruine ale civilizației incașe alături de arhitectura colonială, având clădiri cu balcoane sculptate în lemn. Orașelul arată ca acum 400 de ani, cu o mare încărcătură istorică; piațeta centrală, cu cele două catedrale uriașe, construite pe ziduri incașe, una în fața celeilalte, au un farmec deosebit.

Cuzco este și un punct de plecare spre Macchu Picchu, obiectiv mult așteptat al întregii călătorii.

La Macchu Picchu sunt o sumedenie de mici temple și construcții, fiecare cu povestea lui.

La întoarcere de la Macchu Picchu cu autobuzul, un puști de 7-8 ani a luat-o pe scurtătură ajungând la capătul traseului

înaintea vehiculului și punându-se în fața lui; șoferul i-a deschis ușa, băiatul cu numele de Jove, adică Joi, le-a urat călătorilor „Adio, good bye” fiecare dându-i câte ceva. Puștiul făcea acest drum zilnic, probabil ca să se antreneze spre a deveni ghid!

Ajuns la Lima, totul i s-a părut prăfuit, murdar. Din cauza umidității o ceață deasă plutea aproape permanent.

În Bolivia și Chile elementele de interes turistic au de-a face cu natura, nu cu orașele.

Totuși La Paz, capitala Boliviei, este un oraș interesant de vizitat.

Santiago de Chile și Lima în Peru nu i-au plăcut în mod deosebit: sunt aglomerate, foarte poluate și deosebit de nesigure; în plus, în Chile totul este extrem de scump din cauza economiei nediversificate, axată exclusiv pe exportul de materii prime (metale).

În Argentina, un proaspăt absolvent de facultate, de exemplu un economist (așa cum este de altfel și autorul acestor însemnări), deci fără experiență, primește un salariu lunar de 600\$, în timp ce chiria unui apartament situat într-o zonă centrală ajunge la cel mult 300\$.

Argentina și Chile sunt vestite și pentru vinurile lor.

În Bolivia muzeele sunt goale: în loc de comorile incașe sunt expuse desene de manechine și de soldați luptători.

Localurile din Chile nu prea sunt frecventate, iar în cele mai „selecte” fetițe de 14-15 ani dansează cu adulții, fără sincronizare, cu măști de plastic pe față și sulițe cu cranii înfipte în vârf.

Cele mai nesiugre locuri sunt în zona centrală din Lima, deoarece aici găsești cea mai mare densitate de hoți de buzunare.

Enervant este faptul că peste tot, în afară de orașele din Argentina și Chile, trebuie să faci plățile cash, iar bancomatele nu funcționează întotdeauna.

La plecarea din Boston considera că biletul de avion va reprezenta cea mai mare parte a cheltuielilor; în realitate cheltuielile

mai mari s-au făcut în achiziționarea de suveniruri (extrem de tentante), mai ales în Argentina și Peru, precum și pe minimum de confort (hoteluri cu apă caldă, lumină), în loc de a se caza în locații fără aceste servicii, unde evident prețurile erau mai reduse.

În general transportul cu autobuzul nu e prea scump, în afară de Peru, unde turistul este considerat ca o mașină de făcut bani; în Peru însă nu trebuie ratată vizitarea ruinelor de la Macchu Picchu.

În Argentina totul este sensibil mai ieftin ca în Chile (cam la jumătate de preț); în Bolivia este chiar mai ieftin decât în Argentina, însă nu ai ce cumpăra în afară de

excursii. Scumpetea din Peru se datorează industriei turistice foarte dezvoltate. Cel mai interesant muzeu vizitat în această țară, la Arcupe, denumit „Museo Santario Anderas”, expune date despre sacrificiile umane și mumiile excavate din vârful vulcanilor, precum și o mumie, în original, prezentată într-o vitrină frigorifică.

Aici se termină însemnările, extrem de interesante, din îndrăznețul voiaj în patru țări sudamericane, scrise după două luni, la întoarcerea în Boston.

Willy Șloimovici

Convorbiri telefonice

În cadrul procesului ecumenic extins (de apropiere a tuturor religiilor monoteiste), care se desfășoară în lume, Marele Rabin al Israelului a fost invitat de Papa la Vatican.

După primirea protocolară, cei doi mari conducători ai religiilor monoteiste s-au retras în cabinetul particular al Suveranului Pontif, discutând, evident, chestiuni religioase. La terminarea convorbirilor, Marele Rabin i-a solicitat Papei să-i permită să aibă o convorbire telefonică cu Atotputernicul, așa cum îi era obiceiul.

După terminarea convorbirii Marele Rabin, om corect, a întrebat cât are de plătit, achitând pe loc contravaloarea ce i s-a spus.

La rândul său Suveranul Pontif i-a întors ulterior vizita Marelui Rabin al Israelului.

Același ceremonial ca la Vatican și, bineînțeles, Papa, la finele întâlnirii și-a manifestat dorința de-a avea și el o convorbire cu Cel de Sus.

După terminarea convorbirii telefonice, Papa, și el om corect, a cerut să i se spună costul convorbirii. La care, Marele Rabin i-a răspuns că în Țara Sfântă o convorbire cu Dumnezeu este considerată ca locală și intră în prețul abonamentului!!

Zeev ben Abraham

Într-o zi, Bubulina vine de la cinematograful, plângând în hohote:

– A fost îngrozitor, mamă, se plânge Bubulina. A trebuit să-mi schimb locul de patru ori la cinema.

– De ce, dragă? S-a legat vreun bărbat de tine?

– Până la urmă... da!

O chinezoaică din Beijing, de 103 ani – femeia zilei

“Starea sănătății mele este bună și mă pot deplasa oriunde organizatorii Jocurilor Olimpice, o vor stabili. De asemenea n-am nici o dificultate pentru a ține cât mai sus torța olimpică” a declarat Cao Zuosheng, în vârstă de 103 ani.

Ideea aceasta i-a venit în timp ce sta în scaunul cu roțile timp de 3 ore pentru a fi fotografiată alături de cetățeanul chinez care a purtat flacăra olimpică la Jocurile Olimpice din Atena din anul 2004.

Și pentru a-și păstra forma olimpică, ea se obligă de-a merge 300m, cu bastonul, de două ori pe zi; de asemenea se antrenează făcând dușuri cu apă rece: aceste pregătiri „îmi mențin sănătatea” a explicat ea unui cotidian chinez.

Ca și Cao Zuosheng, în China 22000 persoane s-au oferit voluntar pentru a participa la purtarea flăcării la Jocurile Olimpice din anul 2008 pe un parcurs de 137000 km care traversează și vârful Everest.

„Știm câți suntem”

Sub acest titlu cotidianul francez „Le Monde” din 24.08.2007, a publicat un articol cu caracter oarecum senzațional, și anume: un grup de cercetători italieni au stabilit, cu o precizie extraordinară de exactă, numărul participanților din 10 iulie 2006, în onoarea echipei naționale de fotbal a Italiei, care a cucerit Cupa Mondială. Manifestația s-a desfășurat la „Circul Maximo” din Roma – stadion unde, în timpul romanilor, gladiatorii învingători erau sărbătoriți.

Patru săptămâni mai târziu, la 6 august 2006, a avut loc concertul binecunoscutei cântărețe Madona, la Stadionul Olimpic din Roma.

Participanți: la prima manifestare 1 milion, la a doua 70.000.

Cum s-a realizat numărătoarea? Autorii acestei acțiuni inedite au declarat că s-au folosit de semnalele emise de telefoanele mobile ale abonaților societății de telefonie „Telecom Italia”.

Botezată: „Roma – timpul real” această premieră experimentală a permis să se vizualizeze pe ecrane uriașe, plasate în diferite cartiere ale Romei, puncte luminoase și săgeți de diverse culori, ce reprezentau mișcarea populației, locurile cele mai frecventate, aglomerațiile atât ale automobilelor cât și a pietonilor. S-a aplicat

principiul „geolocației”, adică localizarea geografică a unui individ sau a unui obiect fie prin telefonul mobil, fie prin antenă (captator).

Acest principiu al „geolocației” nu este o noutate; astfel, părinți îngrijorați pot ști, de la distanță, unde se află copilul lor, cu ajutorul telefonului mobil, la fel organizațiile de transport sunt informate despre mașinile de care dispun în trafic etc., toate aceste date fiind asigurate prin satelit.

Însă numărarea unei mulțimi de un milion de persoane prin semnalele telefoanelor mobile este o noutate, căci ea permite de a distinge chiar și numărul vehicolului în deplasare.

Cercetătorii sunt convinși că tehnica lor va interesa mulți factori economici ca organizațiile de transport sau lanțurile de mari magazine spre a-și deschide o nouă unitate în centre aglomerate, la fel și organizațiile de afișaj vor ști unde să plaseze publicitatea lor în locuri mult frecventate.

Aceeași cercetători susțin că obținerea de informații prin telefoanele portabile este mai puțin costisitoare decât prin elicopter sau camere de luat vederi, amplasate în multe puncte ale unei localități.

După testele din 10 iulie și 6 august 2006, Roma poate deveni prima capitală a

lumii funcționând în „timp real”, căci va putea optimiza, de exemplu, liniile de transport în funcție de numărul de călători, stabilind chiar în locul traseului fix, unul flexibil, care se adaptează, din mers, fluxului de pasageri.

Singura întrebare, la avantajele enumerate, este însă importantă: nu se deschide oare problema de supraveghere a populației, ținând seama că pe lume sunt 3 miliarde de telefoane portabile?

Este posibil ca o bancă, cu ajutorul cardurilor bancare, să-și urmărească clienții în cheltuielile pe care le fac, sau operatorii de telefonie pot afla de unde s-a emis un

apel, cine l-a primit, durata și ora când s-a efectuat convorbirea.

Organizațiile pentru apărarea libertății și drepturilor omului susțin că toate aceste date trebuie șterse din memoria operatorului sau cel mult păstrate anonim, urmând a fi folosite numai în anchete privind infracțiuni, orice altă utilizare fiind considerată ca un atentat la libertatea persoanelor.

Există de altfel în SUA și UE posibilitățile de a urmări anumite probleme prin „geolocație”, dar datele nu trebuie făcute publice, evitându-se abuzul răspândirii lor făcând abuz de mijloacele tehnice moderne.

În Macao – un casino care bate toate recordurile lumii

Cel mai mare casino din lume și-a deschis recent porțile în Macao, fosta enclavă portugheză din Asia de Sud.

Clădirea are un hotel cu 3000 de locuri, 1150 de table de joc, 7000 de automate de monede, 350 buticuri, un centru de conferințe, cu 1800 de locuri și un stadion cu o capacitate 15000 de spectatori.

Această investiție a costat 2,4 miliarde de dolari, și dacă se va dovedi un succes, cifra de afaceri a jocurilor în fosta colonie portugheză va atinge cca 14 miliarde dolari, la nivelul anului 2010, potrivit aprecierii specialiștilor din sectorul jocurilor de noroc.

Curățarea regulată a limbii, o necesitate

Limba face parte dintre cele mai importante organe ale omului; cu ea vorbim și gustăm, ba și sărutăm. Pentru îndeplinirea acestor funcții, este necesar ca ea să fie curățată și astfel să dispară mirosul gurii. Pe limbă se pot fixa numeroși microbi, așa cum precizează prof. Mel Rozenberg de la universitatea din Tel Aviv. Curățarea limbii numai prin salivă nu este suficientă, întrucât microbii se ascund în numeroasele încrețituri ale acestui organ, mai ales în partea posterioară a limbii, unde, în plus, găsindu-se și resturi alimentare și secreții ale nasului; ele constituie un rezervor

inepuizabil de hrană pe care microbii îl transformă în acid sulfuric cu mirosul lui specific.

Folosirea antibioticelor prezintă riscul apariției rezistenței la astfel de tratamente, distrugând adversarii stratului de ciuperci, protectori.

Este mai bine ca partea dorsală a limbii să se frece regulat cu o perie, așa cum se face de multe secole în Orientul îndepărtat. Studiile clinice confirmă efectele benefice ale acestei metode tradiționale. Se constată după prima curățire că o mare parte din depuneri dispar.

Curățirea regulată a limbii înlătură numărul mare de bacterii care se formează în spută, și-n felul acesta evitând cariile și inflamațiile dentare.

De reținut că, la fumători și la persoanele în vârstă, curățirea limbii îmbunătățește simțul gustului.

O dată pe zi, timp de 1 până la 2 minute, sunt suficiente pentru curățare prin

apăsare, nu prea tare, cu peria, altfel se poate ajunge la rănirea limbii. Există și aparate curățătoare speciale.

Cea mai bună curățare se face cu o bandă textilă elastică, aromată, cu care se freacă limba scoasă afară. Întrucât în această operație ai senzația de strangulare, medicii recomandă închiderea ochilor, care ajută, de cele mai multe ori.

Despre amintiri și nostalgii

De câțiva ani buni (au trecut deja nouă!) întâlnirile noastre la Centrul de Zi nu sunt numai o obișnuință ci au devenit o mare plăcere, printre puținele care ne-au mai rămas nouă, celor care mai gustăm și din plăcerile vârstei a treia.

Ne regăsim aici – prin oglinda celorlalți – propria noastră personalitate și avem satisfacția de a ne afla într-un cerc de prieteni apropiați ca gândire și simțire, preocupări, specifice în general comune vieții noastre de astăzi.

Trebuie să recunoaștem că o mare parte din câmpul nostru psihic existențial este determinat de timpul trecut, pe care l-am petrecut cea mai mare parte a vieții cu bunele și relele respective.

De asemenea nu ne putem opri să facem permanent – referitor la evenimentele lumii de astăzi – comparată și aprecieri la adresa a ceea ce a fost odată, pe când aveam și noi vârsta tineretului sau a „mijlociilor” de azi. Aceștia, desigur, au gândurile și simțirile cu fața spre viitor, iar în ceea ce ne privește ne asociem și noi lor prin copiii și nepoții noștri.

Deși uneori gândim diferit sau „demodat” față de generațiile care ne succed totuși opinăm a nu se face o distanțare oarecare, uneori ușor peiorativă, față de prezența noastră.

Chiar dacă Centrul nostru de Zi – pentru noi un centru de viață – se află în

perspectiva mutării într-o altă locație, noi aspirăm și sperăm la o ambianță cel puțin la nivelul celei existente în prezent, deoarece ne cunoaștem singuri avatarurile vârstei și nu este cazul a ne mai fi accentuate.

Chiar și pentru depănarea amintirilor și nostalgiilor specifice etatei se impune o atmosferă de confort spiritual, un spațiu amenajat adecvat, în care să plutească aerul înălțător celest către care tinde finalmente ființa umană, după o viață zburciunată de asupriri, revoluții și tranziții interminabile.

Adunările la Centrul de Zi reprezintă o terapie a sufletului prin influențarea în bine a psihicului fiecărui dintre noi, care nu se simte stânjenit de a-și aminti imagini, episoade sau evenimente din viața la care a participat sau a-și readuce în memorie niște vechi sentimente, impresii, idei legate de trecut.

Ca să nu mai vorbim de ușurarea sufletească prin exprimarea nostalgiei provocate de dorința de-a revedea locuri dispărute, persoane din familie plecate peste mări și țări sau de a retrăi momente semnificative din lumea care a fost și s-a tot dus... lăsând în urmă regrete deprimante.

De fapt este vorba despre desfășurarea „live” a unui spectacol sublim și irepetabil oferit de purtătorul de amintiri și nostalgii dar și de tinerețea târzie, nemuritoare.

Silviu Popa

Gândurile și impresiile unor călători evrei în Europa secolului al XVIII-lea

Continuăm, și în acest număr, să prezentăm din lucrarea: „Scrisori iudaice sau corespondențe filozofice, istorice și critice” ale scriitorului francez Jean-Baptiste de Boyer, marchiz d’Argens (1704-1771), cea de-a șasea corespondență între călători evrei, veniți din Constantinopole în Europa.

Dacă primele cinci (vezi numerele 25-29 ale revistei noastre) Aaron Monceca, sosit în Franța, le adresa prietenului său din Constantinopole, rabinul Isaac Onis, în cea de-a șasea Aaron Monceca, aflat la Paris, primește el de la un alt prieten al său, Iacob Brito, aflat în vizită la Roma, o scrisoare conținând impresii și constatări despre cele văzute.

Sub formă epistolară între cei doi călători evrei, autorul, marchizul d’Argens, păstrează aceeași linie de pamfletar, criticând societatea acelor timpuri și, în mod special, clerul catolic. Subliniez că moravurile și deficiențele societății: corupția, aviditatea pentru bani etc. descrise în corespondență, constatate în urmă cu aproape trei secole (lucrarea a apărut în anul 1738), sunt extrem de actuale și se întâlnesc nu numai în Franța și Italia acelor zile.

✱

Îți scriu din Roma, începe scrisoarea Iacob Brito, adresată la Paris prietenului său, Aaron Monceca. Am sosit cu vaporul la Genova, venind direct din Constantinopole, dar după puține zile în acel oraș, am plecat la Roma.

Ca și pe tine în Franța, și aici mă surprind multe lucruri; desigur le vom comunica unul altuia însoțite de reflecțiile noastre.

Roma aproape că nu e locuită decât de 3 categorii de oameni: călugări, pictori și curtezane. Rar găsești un cizmar, croitor sau

negustor; în schimb întâlnești la tot pasul clerici și femei de moravuri ușoare.

Teologii de-aici îi învață pe oameni că nu există decât un singur Atotputernic și acesta este papa, care e considerat ca un rege: i se atribuie o reședință deosebită, fiind înconjurat de prinți și nobilime, ce în realitate servesc drept decor. Clerul este cel care se ocupă de susținerea cererilor solicitanților acestor posturi, care se vând destul de scump. Suveranul pontif este interesat direct în numirile din funcțiile superioare, precum și de promovarea celor existenți, pe care clericii le numesc „canonizarea unui sfânt”. Obținerea unui brevet de atestarea promovării revine la o sumă importantă; numai moștenitorii unor mari averi își pot permite asemenea cheltuieli. În schimb, cei ale căror familii sunt mai puțin înstărite, deși poate ar merita, trebuie să se mulțumească să fie trecuți în rândul celor ce primesc o binecuvântare. Dacă aș face o comparație, primii ar fi „duci”, ceilalți simpli „marchizi”. Și unii și alții sunt nobili, dar de grade diferite.

Închipuiește-ți, dragă Aaron, că noi am fi murit creștini; chiar dacă în viață ne-am fi bucurat de stimă, în Paradis nu am fi putut spera să fim nici măcar în rândul marchizilor.

Politica în această țară e intens practică; nici dorința de îmbogățire nu este mai prejos. Aici totul se judecă după ceea ce câștigi. De aceea și demnitățile pe lumea cealaltă se vând; gândește-te și tu la ce trebuie să faci ceva pe lumea aceasta ca dincolo să ajungă la mari onoruri.

Am găsit o mare asemănare între conducerea Romei și aceea de la Constantinopole; astfel, la Constantinopole, dacă un mare vizir este avansat într-o funcție superioară, cei ce se află în subordinea sa,

numit de predecesor, sunt mutați sau cad în disgrăție; și acolo toate funcțiile se vând.

La fel este și la Roma: dacă marele pontif moare, rudele sale nu se mai bucură de demnitățile avute iar noul pontif vinde demnitățile și funcțiile eliberate.

La Constantinople marele vizir îi obligă pe cei ce sunt „pașă” de a-i face cadouri considerabile; la rândul său pașa obține aceste cadouri de la guvernatorii orașelor, iar guvernatorii măresc birurile populației.

La Roma suveranul pontif cere tribut clericilor de rang superior iar aceștia le obțin de la preoții simpli, care pretind ca enoriașii să plătească până și terenul în care vor fi înmormântați.

Merg mai departe cu această paralelă: dacă marele vizir are neapărată nevoie de bani, îi trimite pașei din Cairo, de pildă, o perucă, iar celui din Smirna, un arc sau o lance. Cinstea de a primi un asemenea cadou este onorată cu un mare număr de pungii cu bani, înmânate trimisului vizirului.

La fel procedează și suveranul pontif: cum el nu trimite ca marele vizir peruci, arcuri sau sulițe, ci adresează subalternilor o scrisoare în care le cere celor ce vor contribui cu bani să li se acorde dispense pentru anumite obligații religioase, ca, de exemplu, să poată mânca ce vor în anumite zile ale săptămânii, să fie dispensați de post negru etc. Mulți acceptă asemenea învoieli, din comoditate.

Mai scumpe sunt însă dispensele atunci când intenționezi să te însori cu o persoană care îți este într-un fel rudă.

Dar în afara acestor derogări, mai sunt și alte dezlegări de la canoanele bisericești, al căror cost se negociază după posibilitățile fiecăruia, ele fiind considerate drept „pomni”.

Pentru a provoca dărnicia credincioșilor, din când în când pontiful deschide porțile cerului. Pe vremuri acestea se deschideau la 100 de ani; acum, când oamenii trăiesc mai puțin, porțile se deschid la 25 de ani, iar uneori nu se mai așteaptă trecerea respectivului interval. Să nu-ți

închipui că totuși porțile cerului sunt complet zăvorite în restul timpului, dar trecerea lor fiind limitată și taxele ce se plătesc pentru această favoare sunt considerabile.

În perioada când este permisă intrarea în ceruri, acesta arată ca un bâlci, prețul de intrare fiind redus la jumătate, revenindu-se însă la prețul inițial după expirarea termenului stabilit.

Într-o zi m-am dus să vizitez catedrala Sf. Petru; privirea este uimită de mărimea, măreția și armonia edificiului. Frumusețea sa mi-aduce aminte de vestitul templu din Ierusalim, a cărui descriere o cunosc din cărți.

Examinând catedrala Sf. Petru, am remarcat un număr de cinci sau șase preoți, retrași în mici încăperi, fiecare având în mâini un baston cu care atingeau capetele celor ce treceau prin fața lor, aplecați, cu genunchii îndoșiți. Interesându-mă ce reprezintă ceremonia, am aflat că preoții au dreptul, dat de superiorii lor, de a-i ierta pe cei ce au păcătuit și cum n-au posibilitatea de a-i asculta pe toți cei veniți din diferite părți ale lumii spre a-și mărturisi greșelile și păcatele, li se acordă acestora iertarea în colectiv, prin atingerea cu bastonul a capului, ceremonie ce mi s-a părut grotescă.

Ieșind din catedrala Sf. Petru, m-am îndreptat spre o altă clădire bisericească, situată în apropiere. În timp ce examinam locașul, s-au apropiat de mine două persoane, cu o tavă, solicitându-mi un ajutor pentru domnul Iacob. Întrucât întotdeauna i-am ajutat pe cei necăjiți și pe cei nevoiași, le-am dat o monedă de argint.

După ce am ieșit din biserică, m-am interesat cine este domnul Iacob, aflat într-o situație materială critică, sau poate e chiar unul din cei cărora le-am dat obolul meu.

Râzând, cel întrebat mi-a răspuns că domnul Iacob este în realitate un sfânt, mort de mai bine de 1600 de ani, iar banii care se strâng sunt destinați plății preoților ce deservesc biserica. M-am lămurit astfel că

cerșetoria este unul din mijloacele prin care clericii strâng sume frumoase.

Iată ceva ce nu-mi era cunoscut și desigur mai sunt și alte curiozități, pe care încă nu le-am aflat, dar, pe măsură ce le voi întâlni, te voi informa.

Biserica Sf. Iacob nu e decât o simplă capelă. Ea a fost clădită datorită unui miracol, când catedrala Sf. Petru se afla în construcție. Pentru terminarea ei erau aduse coloane de marmură și capitelurile respective. Sf. Iacob spera ca atunci când se va sfârși lucrarea la catedrala Sf. Petru, vor începe și la capela ce-i poartă numele. Speranță zadarnică, astfel că s-a gândit cum poate să rețină o parte din coloane și capiteluri pentru așezământul său.

Invocând puterea divină, a reușit să oprească căruțele ce transportau aceste piese, caii nemaiputându-se mișca cu toate îndemnurile căruțașilor. Au fost aduși alți cai, mai puternici, dar puterea miraculoasă a Sf. Iacob i-a împiedicat și pe aceștia să miște

căruțele din loc. Atunci căruțașii au hotărât să ușureze încărcătura, lăsând multe piese în fața colibeii unde locuia Sf. Iacob. În aceste condiții caii s-au urnit cu încărcătura redusă.

Având coloane și capiteluri s-a putut începe construcția capelei Sf. Iacob. În amintirea acestui miracol al sfântului, poporul i-a dat numele de Sf. Iacob-Sperie-Cai.

Dragă Monceca, te rog să-mi scrii dacă și în Franța se întâmplă lucruri atât de absurde și ridicole ca aici. Să fim fericiți că suntem evrei, căci asemenea „minuni” nu-și găsesc locul în credința noastră, ele fiind făcute de impostori pe care noi nu le putem accepta ca miracole.

Să dea Dumnezeu să ai parte de bogăția și abundența care există la Roma; cu aceste cuvinte închei scrisoarea mea.

Prelucrare liberă după originalul în limba franceză „Lettres juifes”

W.Ş

O poveste cu tâlc

Povestea ce o veți citi mai jos poate fi și reală. Ea are două personaje și anume:

– pictorul italian Vecello-Tiziano (1488-1576), unul din marii maeștri ai renașterii (la Muzeul Național al României se găsesc și unele din pânzele sale),

– Carol Quintul, rege al Spaniei și împărat al Sfântului imperiu roman de națiune germană (1500 – 1558).

Așadar regele i-a cerut pictorului să-i facă portretul. Din nebăgare de seamă, Tiziano a scăpat penelul cu care lucra. Regele a sărit imediat să-l ridice, târându-se în genunchi până l-a găsit. Tiziano, uimit și neștiind ce să spună a încercat să bolborosească câteva cuvinte de scuză și, totodată, de mulțumire, la care regele a replicat: “Nu ai de ce să te scuzi: regi și împărați sunt mulți și se întâlnesc peste tot. Tiziano – e unul singur”

Ion iese din casă și îl vede peste gard pe vecinul lui, Marin, care își bătea temeinic nevasta.

- Marine, ce faci mă?
- Iote, îmi repar mașina de spălat!

Amintirea unui stagiu făcut pe o locomotivă cu aburi

Eram în anul doi, curs postuniversitar, al cărui obiectiv era formarea de specialiști în domeniul căilor ferate, organism complex, întrucât reprezenta aproape toate activitățile economico-industriale din țară.

Printre numeroasele discipline predate era și aceea privind construcția, repararea și exploatarea locomotivelor cu aburi (încă nu se trecuse la tracțiunea cu locomotive electrice).

Cursanților le revenea ca obligație să facă un stagiu, pe termen limitat, la fiecare disciplină predată.

Având în vedere cele de mai sus, am fost repartizat pentru câteva săptămâni să fac stagiul pe locomotivă, pe un traseu de circa 200 km, în Nordul Moldovei.

S-a nimerit ca stagiul să-mi revină într-o iarnă cumplită, astfel că mi s-a dat ca echipament de protecție: o șubă miștoasă, căciulă așijderea, bocanci cu talpă groasă, fular, mănuși, având în vedere că în față dogorea focul de la producerea aburului, iar în spate gerul întețit de curent.

Locomotiva era un tip mare, pentru tractarea trenurilor marfare, în a căror compunere intrau 50 de vagoane.

Permanent aveam mâinile ocupate, în sensul că una era imobilizată pe robinetul de frânare, iar cealaltă pe alte comenzi.

În majoritatea timpului transportul se făcea până târziu în noapte.

O dată, din cauza tangajului și diferenței de temperatură față-spate, am ațipit, tocmai când treceam cu viteză prin stația Iași. Norocul a fost că lângă mine erau mecanicul și fochistul locomotivei; altminteri nu știu ce s-ar fi putut întâmpla.

La capăt de turnus, aveam deosebită plăcere ca, împreună cu alți mecanici și fochiști, să stau lângă un grătar mare, circular, plini cu cărbuni încinși. În această situație, cu o bucată de slănină în proțap, cu pâine neagră și un clondir de țuică, îmi potoleam foamea și totul mi se părea teribil de gustos.

După aceea porneam cu toții spre dormitor, ce avea o capacitate de 25-30 locuri.

Uneori făceam și alte operațiuni obligatorii, ca, de exemplu, ungerea pieselor, verificarea frânei etc.

Cert este că deși munca a fost obositoare, am rămas cu o amintire de neuitat și cu satisfacția omului care a băut apă din tenderul locomotivei; de altfel ceferiștii au o vorbă „cine a băut apă o dată din tender, nu uită toată viața”.

Dovada este confirmată de cele scrise mai sus.

Ing. Bernard Kirmayer

*If you look in the mirror
and see a beer belly,
bald head, big red nose,
varicose veins, and a
complexion like leather,
..Look on the
bright side...
at least your eyesight
is OK!!*

Mii de dromadere moarte în Arabia Saudită

Circa 2000 de dromadere au murit în cursul ultimelor trei săptămâni în Arabia Saudită, potrivit informațiilor guvernului, dar agențiile de presă avansează cifre de cel puțin 5000 de cămile moarte și alte multe mii bolnave. Această epidemie, care îmbolnăvește și ovinele și bovinele, pare că se datorează unei intoxicații alimentare, a cărei origine n-a fost încă determinată.

Autoritățile saudite au atras atenția populației de a nu consuma carnea animalelor bolnave și au trimis eșantioane congelate de cadavre unor laboratoare franceze pentru expertizare.

Unele ziare susțin că este vorba de o epidemie de febră aftoasă.

De menționat că în anul 2005, conform statisticilor, regatul saudit număra circa 860 000 dromadere.

Bananele previn bolile renale

Un grup de cercetători suedezi a demonstrat că fructele și legumele au capacitatea de a preveni boala de rinichi. Din acest punct de vedere, fructele cele mai indicate sunt bananele, iar dintre legume, morcovii. Doctorul Bahram Rashidkhami, de la Institutul Karolinska din Stockholm, a fost coordonatorul unui studiu care a avut ca scop să demonstreze legătura dintre reducerea bolilor renale și consumul de fructe și de legume. El a monitorizat 61.000 de femei cu vârste cuprinse între 40 și 76 de ani, pe o perioadă de 13 ani. Pe parcursul acestei perioade, din totalul femeilor incluse în studiu s-a stabilit că 122 sufereau de boli renale.

Pentru a vedea care sunt cauzele care provoacă bolile de rinichi, toate aceste femei

au fost rugate să completeze periodic un chestionar referitor la obiceiurile alimentare și la stilul lor de viață. Una dintre concluzii a fost aceea că tabagismul, obezitatea și hipertensiunea cresc semnificativ riscurile bolilor de rinichi. De asemenea, cercetătorii au mai descoperit că la persoanele care mănâncă mai mult de cinci fructe și legume pe zi riscurile scad cu 40% față de cele care consumă mai puține fructe și legume. Deci un alt motiv pentru care nutriționiștii ne sfătuiesc să înlocuim pasteale făinoase și grăsimile cu fructe și legume!

Bananele sunt fructele cele mai recomandate, iar dintre legume, morcovii, sfecla, castraveții și varza albă. „Bananele conțin mulți antioxidanți și, mai ales, compuși fenolici”.

Un sergent în permisie merge la o prostituată și o întreabă:

- Domnișoară, acceptați compania mea pentru 200 lei?
- Da! – zice ea.

Sergentul se întoarce și strigă:

- Companieeeee, înainteeee, marș!

Momente din istoria unor „utilități”

Istoricul unor aparate folosite în menaj

Secolul al XIX-lea este cunoscut ca cel ce a adus o explozie de noutăți în diverse domenii ale istoriei tehnicii. De aceasta a beneficiat și viața de fiecare zi; s-au ușurat astfel o serie de operații cotidiene, absolut necesare.

Nevoia păstrării alimentelor a dus implicit la apariția celui mai “bătrân” aparat casnic, frigiderul, care în anul 1803 a fost inventat de către Thomas Moore, dar numai pentru uz casnic. De abia în 1850 inginerul francez Ferdinand Philippe Edouard Carré a construit o mașină frigorifică fără compresor, la care a folosit proprietatea amoniacului de a avea o variabilitate a solubilității în apă, în funcție de temperatură. Două decenii mai târziu inginerul german Karl von Linde a conceput mașina frigorifică cu compresie.

Evoluția frigiderului s-ar fi oprit aici, dacă nu s-ar fi realizat exact după o sută de ani în California, un tip de frigider care folosește ca sursă energia nucleară. Aparatul este folosit în industria aviatică la suprarăcirea senzorilor cu infraroșu.

Mașina de spălat rufe și-a făcut apariția în 1851, când James T. King care a conceput-o i-a adăugat și un storcător cu ruloari. Dar prima mașină electrică de spălat

rufe a fost concepută în 1907 de Alva J. Fisher. Acestea i s-au adus, de-a lungul timpului, o serie de îmbunătățiri, ajungându-se astăzi la mașinile cu programator.

În privința mașinii manuale de spălat vase este cert că ea a apărut în 1912 în Statele Unite. La Salonul artelor menajere de la Paris din 1923 a fost prezentată o mașină semiautomată; două decenii mai târziu se poate vorbi despre cea automată.

Alt aparat indispensabil din viața contemporană este aspiratorul electric. El a fost brevetat de James Spangler în 1907.

Și pentru că în gospodărie, alături de noile aparate de aer condiționat, coexistă încă ventilatoarele să vedem când au apărut. Creatorul lor a fost Schnyler Skoats Wheele, iar anul brevetării 1882. Doi ani mai târziu au intrat în producție ventilatoarele de casă echipate cu motoare electrice. Inginerul Camile Prateau a conceput ventilatoarele centrifugale, ridicând astfel calitatea aparatelor.

Iată în câteva rânduri, minimele informații despre unele obiecte ce ne înconjoară în casă, obiecte de care nu concepem că ne-am putea lipsi de ele.

Mihaela Popov

Editor coordonator:
dr. Carmen Marcu

Tehnoredactare computerizată:
Silvia Simovici